

Takaisin etusivulle

Opettajalle

Murmelin vihellys -kirjassa on nuorten ja aikuisten opetukseen tarkoitettuja **luetun ymmärtämistä ja vieraiden sanojen, merkityksen oivaltamisen taitoja harjoittavia tehtäviä**. Koska poikien lukemiseen liittyvät taidot ovat usein huomattavasti tyttöjen taitoja heikommät, harjoitustehtäviin liittyvien tekstien **aihepiirit ovat sellaisia, jotka kiinnostavat erityisesti poikia**. Tekstit on kirjoitettu *sanomalehtien* artikkelien tapaan.

Sanomalehti on erinomainen väline äidinkielen opetuksessa. Se on sisällöltään monipuolinen, ja jokainen löytää sieltä jotain itseään kiinnostavaa. Myös ne oppilaat, jotka eivät ole tottuneet lukemaan sanomalehteä, voivat innostua siitä, kun heille osoitetaan, mitä kaikkea se sisältää. Esimerkiksi PISA-tutkimuksissa on huomattu, että sanomalehden lukeminen liittyy vahvasti oppilaiden luku- ja kirjoitustaitojen tasoon.

Osa tehtäviin liittyvistä teksteistä on **Selkosanom**at -lehden artikkeleja. Monet muutkin tuon lehden artikkelit ovat kouluun erinomaisesti sopivaa oppimateriaalia. Niitä voidaan käyttää myös niiden oppilaiden opetuksessa (esim. maahanmuuttajataustaiset oppilaat), joiden on vaikea saada selvää tavallisesta sanomalehtitekstistä.

E erityisen tärkeää on harjoitella tekstissä olevien, oppilaille *vieraiden sanojen merkityksen oivaltamista* tekstiyhteyden avulla. Vaikka tämä taito on tarpeellinen tekstin ymmärtämisen kannalta, se on useille oppilaille vaikeaa. Monilla sanoilla on monta merkitystä, ja siksi ensimmäinen oppilaan mieleen juolahtava merkitys on usein virheellinen. Jos oppilas ei huomaa tätä, koko tekstin ymmärtäminen saattaa vaarantua.

Lisää luetun ymmärtämisen tehtäviä on kirjassa *Hämähäkin kitara*.

Tuula Merisuo-Storm • Rauli Storm

Murmelin vihellys

Luetun ymmärtämisen tehtäviä
nuorten ja aikuisten
erityisopetukseen

Opettajalle	4
Murmelin vihellys	5
Vesinokkaeläin	10
Onko 19-vuotias opiskelija ratkaissut valtamerien ongelman?	15
Monenlaisia pienkoptereita	19
Astronautit hädässä	24
Elokuva matkasta Marsiin	27
Miten pitäisi pukeutua Marsin matkalle?	32
Työmarkkinat muuttuvat	37
Kokin työ on luovaa ja kovaa	42
Hiiri kokkina	47
Nuoria elokuvaohjaajia	52
Miten tehdään lyhytelokuva?	57
Urhea possu pelasti emäntänsä hengen	62
Papukaija ja koira ensihoitajina	67
Laamat ja apinat sairaanhoitajina	72
Yllättävät hengenpelastajat	77
Rallikisojen täpäriä tilanteita	82
Norjan nuori shakkinero	87

Murmelin vihellys

Murmelit ovat oravan sukulaisia. Murmeleita on viittätoista eri lajia. Niistä ainoastaan metsämurmeli elää metsämaastossa. Muut murmelit asuvat vuoristoalueilla olevilla niityillä. Metsämurmeleita ei ole Euroopassa, vaan ainoastaan Yhdysvalloissa ja Kanadassa.

Murmelit ovat huomattavasti oravaa isompia jyrsijöitä. Esimerkiksi metsämurmeli painaa 3 – 5 kg ja se voi kasvaa lähes 70 cm pituiseksi. Lisäksi sillä on pitkä häntä. Murmeleilla on vahvat raajat ja terävät kynnet. Niillä ne kaivavat maan alle pitkiä, syviä käytäviä. Tunnelin pääsisäänkäynnin kohdalla on maan pinnalla hiekkakumpu. Muita sisäänkäyntejä ei huomaa yhtä helposti.

Kun murmelijoukko on ulkona syömässä, yksi niistä pitää vahtia. Se seisoo takajaloillaan ja tarkkailee ympäristöä. Kun vaara uhkaa, se päästää kovan, kimeän vihellyksen. Silloin kaikki murmelit pakenevat takaisin maan alle. Vaikka ne osaavat kiivetä puuhunkin, ne menevät mieluummin turvaan maanalaisiin tunneleihinsa.

Murmelit saavat joka vuosi kahdesta neljään poikasta. Pienet murmelit kasvavat hitaasti ja ovat aikuisia vasta kahden kolmen vuoden kuluttua.

Yhdysvalloissa vietetään joka vuosi *Murmelinpäivää*. Sitä on vietetty siellä 1800-luvulta lähtien. Juhlan tarkoituksena on murmelin avulla selvittää, kuinka kauan talvi vielä kestää. Pennsylvanian osavaltiossa Phil-niminen murmeli nostetaan helmikuun toisena päivänä ylös kolostaan. Sen tehtävänä on ennustaa talven kesto. Jos ennustajamurmeli näkee oman varjonsa, se tarkoittaa, että talvi jatkuu vielä kuusi viikkoa. Jos se ei näe varjoaan, kevät tulee aikaisin. Tämä riippuu tietenkin siitä, onko Murmelinpäivän sää pilvinen vai aurinkoinen.

Murmelinpäiväjuhla on suuri mediatapahuma. Lehdistön ja television toimittajat ja kuvaajat tulevat suurin joukoin katsomaan murmelin ennustusta. Myös paljon turisteja tulee murmelin kotikaupunkiin juhlimaan murmelinpäivää. Jos murmelin varjo näkyy, ihmiset ovat pettyneitä. Kaikki haluai-

sivat kevään jo tulevan. Sillä ei tunnu olevan mitään merkitystä, että tilastojen mukaan murmeli on erehtynyt useammin kuin se on ollut oikeassa.

Murmelin päivä on niin tärkeä amerikkalaisille, että siitä on tehty uutisraporttien lisäksi elokuvakin. **Päiväni murmelina** -elokuvan päähenkilön nimi on niin ikään Phil. Hän on omahyväinen ja itsekäs television meteorologi. Murmelinpäivän aattona Phil joutuu vastoin tahtoaan lähtemään kuvausryhmänsä kanssa murmelin kotikaupunkiin. Heidän tehtävänä on tehdä juttu murmelinpäivän juhlasta. Phil haluaa suoriutua tehtävästä mahdollisimman nopeasti, jotta pääsisi palaamaan pikaisesti kotiin.

Juhlan jälkeen alkaa kuitenkin rajua ukonilma. Siksi Philin ryhmä ei pääse lähtemään kotimatalle, vaan he jäävät yöksi murmelin kaupunkiin. Kun Phil herää seuraavana aamuna, hän huomaa elävänsä uudelleen edellisen päivän. Murmeli ennustaa säätä ja ihmiset juhliivat. Jokaisena seuraavanakin aamuna on helmikuu toinen päivä, ja samat tapahtumat toistuvat uudelleen ja uudelleen.

Itsekäs ja ylimielinen Phil oppii kuitenkin joka päivä jotain uutta. Hän alkaa suhtautua päivä päivältä eri tavalla tapahtumiin. Pian hän tajuaa, että hänen on itse nuututtava, jotta murmelipäivät loppuisivat.

1. Miten metsämurmeli eroaa muista murmeleista?

---

2. Mihin eläinryhmään murmelit kuuluvat?

---

3. Mihin murmelit tarvitsevat teräviä kynsiään?

---

4. Mitä tarkoittaa murmelin vihellys?

---

5. Mitä murmelilajia Phil-murmel on? Mistä tiedät?

---

6. Neljässä ensimmäisessä tekstikappaleessa annetaan tietoa murmeleista.

Ensimmäisessä kappaleessa mainitaan *murmeli* -lajien lukumäärä sekä *asuinalueet*.

Kirjoita muutamalla sanalla muiden kolmen tekstikappaleen pääaiheet.

Monenlaisia pienkoptereita

Pienkoptereita on kymmeniä erilaisia malleja. Kaikkein pienimmät mahtuvat kädennelle, mutta ne ovat silti aivan oikean helikopterin näköisiä. Niissä on yleensä kaksi päällekkäistä roottoria, jotka pyörivät eri suuntiin. Yhden roottorin kanssa ne pyörisivät hurjasti ympäri paikoillaan, koska niissä ei ole takana sivuttaispotkuria.

Nämä pienimmät kopterit voivat olla hyvin halpoja, ja niitä myydään lelukaupoissa. Minikoptereita isommat pienkopterit eivät yleensä ole helikopterin näköisiä. Niiden roottorit ovat tavallisesti vaakatasossa laitteen reunoilla. Joissakin niistä on roottorien ympärillä renkaat, jotka suojaavat käyttäjää vammoilta.

Suurimmat pienkopterit voivat olla halkaisijaltaan jopa metrin kokoisia. Niissä on kuudesta kahdeksaan roottoria. Ne eivät ole joka pojan leluja, vaan ammattimaisten videokuvajien jokapäiväisiä työkaluja. Kopterit kuljettavat videokameraa paikkoihin, joihin muuten ei pääse. Niitä käytetään esimerkiksi urheilukilpailuissa ja ulkoilmakonserteissa. Niiden avulla kuvataan näkymiä, joita ei aikaisemmin voitu kuvitellakaan nähtävän.

Pienimpiä koptereita ei voi ohjailta mitenkään. Suurimmat sitä vastoin tottelevat ohjasta hyvin tarkasti. Niiden lentoa voi seurata ohjauslaitteen tai tietokoneen näytöltä. Televisioyhtiöt käyttävät jopa kymmenien tuumien monitoreja kuvantarkkailuun. Yleisötapahtumissa katsojat näkevät kopterien mukana kulkevan kameran kuvaamaa näkymää jättiruudulta.

Maailman suurimpiin kuuluva verkkokauppa Amazon on anonut USA:n ilmailuvirastolta lupaa toimittaa myymiään tuotteita asiakkaille pienkoptereilla. Amazonin kopteri lentää 50 kilometriä tunnissa ja se pystyy kuljettamaan 2,5 kiloa painavaa lastia. Suurin osa Amazonin toimittamista paketeista painaa sitä vähemmän.

Myös monet luontoharrastajat ovat innostuneet pienkoptereista. Pääseehän niillä näkemään luontoa aivan uudella tavalla. Niiden avulla voidaan katsoa maailmaa ilmasta käsin – aivan kuin linnut. Tällä on kuitenkin myös haittavaikutuksia. Esimerkiksi Yosemite luonnospuistossa, Kaliforniassa pienkopterien käyttö on kielletty niiden aiheuttamien meluhaittojen vuoksi.

3. Jutussa sanotaan, että roottorit ovat päällekkäin. Piirrä ruutuihin kaksi nelikulmiota siten kuin ruudun alla olevassa tekstissä sanotaan.

--	--	--	--

allekkain

sisäkkäin

kulmittain

vierekkäin

4. Miten ollaan vaakatasossa? Piirrä itsesi vaakatasoon.

5. Mitä Amazon haluaisi tehdä pienkohtereilla?

---

6. Keneltä Amazon tarvitsee luvan pienkohterien käyttöön?

---

7. Mihin luontoharrastajat käyttävät pienkohtereita?

---

8. Miksi luonnonpuistossa ei saa käyttää pienkohtereita?

---

9. Kun tapahtunaa kuvataan televisioon pienellä kohteriin asennetulla kameralla, miten varmistetaan, että kuvan laatu on hyvä?

Elokuva matkasta Marsiin

Edellä olevassa jutussa kerrottiin, että jos lentäisimme Marsiin tarvitsisimme mukaan niin paljon juomavettä, että se täyttäisi lähes koko avaruusaluksen rahtitilan. Monenlaisia muitakin ongelmia näin pitkälle matkalle lähteminen voisi tuoda. Siitä huolimatta lento Marsiin on ollut jo pitkään monien ihmisen unelma. Siksi siitä on tehty monta kirjoa ja elokuvia. Vuonna 1978 tehtiin elokuva Capricorn 1, jossa vaikeudet alkavat jo ennen lähtöä.

Peter Hyamsin ohjaaman elokuvan alussa ensimmäinen Marsiin lähetettävä miehitetty avaruusalus, Capricorn 1 on valmiina lähtöön. Viime hetkellä ennen lähtölaukausta huomataan, että aluksen elämää ylläpitävissä laitteistoissa on vikaa. Jos astronautit lähtevät matkalle, he kuolevat lennon aikana.

Avaruustutkimusohjelman johtaja on kauhuissaan. Jos laskeutuminen Marsiin ei onnistu, koko avaruusohjelman rahoitus loppuu. Vika on kuitenkin niin vakava, että sen korjaaminen veisi paljon aikaa. Tutkimuskeskuksen johtajat toteavat, että ongelmaan ei ole kuin yksi ratkaisu.

Muutamaa minuuttia ennen lähtölaukausta hämmästyneet astronautit haetaan salaa pois raketista. Heidät kuljetetaan lentokoneella hylättyyn armeijan tukikohtaan. Se sijaitsee autiomaassa, kaukana asutuksesta. Sen jälkeen Capricorn 1 laukaistaan suunnitelmien mukaisesti avaruuteen. Televisiosta lähtöä seuraavilla ihmisillä ei ole aavistustakaan siitä, että raketti on tyhjä.

Astronauteille ilmoitetaan, että kansakunnan kunnian vuoksi heidän on osallistuttava salajuoneen. Aluksi he eivät halua olla mukana huijauksessa. Kun heidän perheidensä turvallisuutta uhataan, he lopulta suostuvat. Tukikohtaan rakennetaan pikavauhtia televisiostudio. Siellä astronautit alkavat lähettää viestejä ”avaruudesta” televisiokatsojille. Studioon lavastetaan näkymä Marsista. Tässä ympäristössä kuvataan, kuinka avaruusalus laskeutuu Marsiin ja astronautit astuvat sieltä ulos.

Vain muutama viranomainen tietää huijauksesta, ja televisionkatsojat uskovat, että astronautit pääsivät ihan oikeasti Marsiin. Ainoastaan eräs tilannetta tukikohdassa

5. Tekstistä on alleviivattu 10 sanaa. Etsi ne ja kirjoita, mitä ne merkitsevät **tässä tekstissä**.

miehitetty _____

lähdelaukaus _____

ongelma _____

hylätty _____

asutus _____

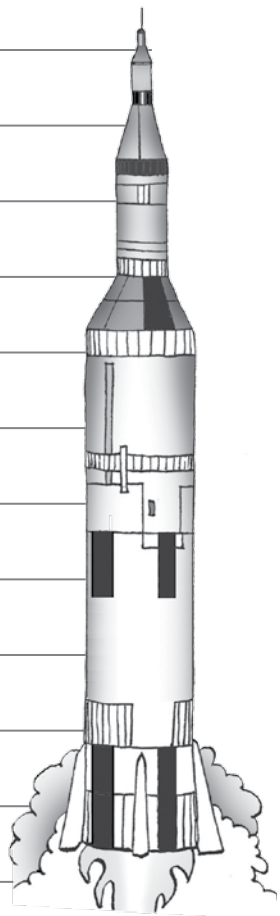
lavastaa _____

tukikohta _____

yllättäen _____

pakkolasku _____

muistolaisuus _____

6. Miksi lauseessa **Siellä astronautit alkavat lähettää viestejä "avaruudesta"**, viimeisen sanan ympärillä on lainausmerkit?

12. Mikä voisi sinun mielestäsi olla syynä siihen, että monet maat haluaisivat lähettää raketteja avaruuteen?

---

13. Valtavan monet ihmiset ovat halukkaita lähtemään Marsiin. Mikä siihen voisi olla syynä?

---

14. Tekstistä on alleviivattu 8 sanaa. Etsi ne ja kirjoita, mitä ne merkitsevät tässä tekstissä.

lämmösäätelijä _____

avaruuspöly _____

yhtä mittaa _____

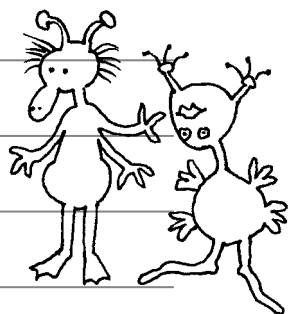
toimintoja ylläpitävä _____

ajautua _____

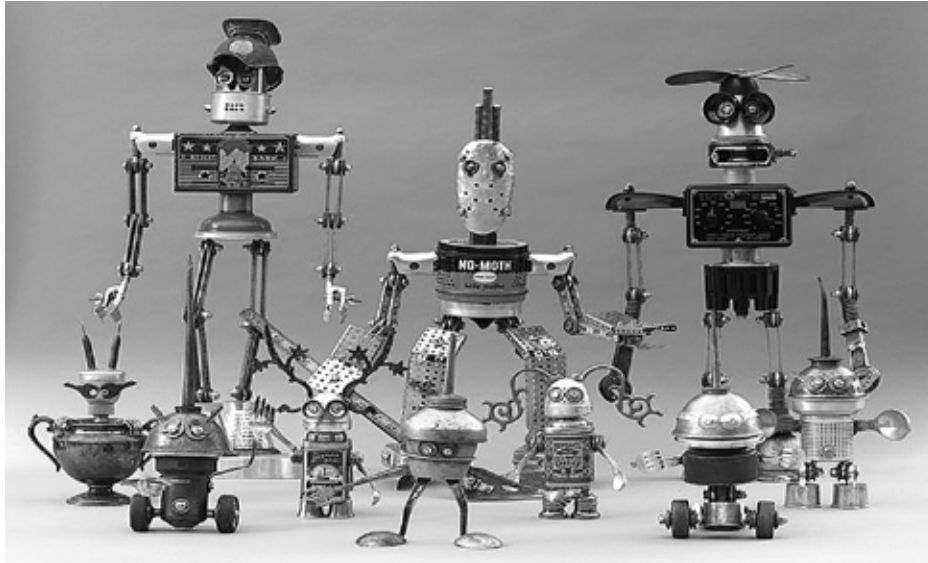
liikkumamukavuus _____

napakka ote _____

huuru _____

Kuvat © Brian Marshall's Adept a Bot Project

Työmarkkinat muuttuvat

Selkösanomien 11.02.2014

Teksti: Maria Österlund

Petri Rouvinen on tutkimusjohtaja Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksessa ETLA:ssa. Hän on ollut mukana kirjoittamassa raporttia siitä, miten työmarkkinat muuttuvat tulevaisuudessa. Raportin mukaan monet ammatit katoavat.

Mitkä ammatit ovat vaarassa tulevaisuudessa?

– Yksinkertaiset työt todennäköisesti katoavat, kun robotit osaavat tehdä yhä enemmän asioita. Esimerkiksi seuraavat ammatit ovat katoamassa: myyjä, sihteeri, toimistotyöntekijä, tehdastyöntekijä ja malli.

Malli? Selitätkö miksi mallin työ on uhattuna?

– Vain harvat mallit esiintyvät esimerkiksi muotinäytöksissä.

Suurin osa on malleina postimyyni- luetteloissa. Malleja ei enää tarvita, koska luetteloiden kuvat voidaan tehdä tietokoneella ilman oikeaa mallia.

Miksi tällainen muutos tapahtuu? Miksi koneet korvaavat ihmisen?

– Syy on taloudellinen. Ihmiset haluavat palkkaa työstä. On halvempaa, kun robotti tai tietokone tekee työn.

Katoaako kaikki työ tulevaisuudessa?

– Ei, tuskin niin tapahtuu. Osa ammanteista säilyy, mutta myös nämä ammatit tulevat muuttumaan. Jo nyt työn sisältö muuttuu koko ajan. Lyhyessä ajassa olemme saaneet tietokoneet, kännykät ja älypuhelimet.

Ne ovat muuttaneet paljon työskentelytapojamme.
– On paljon töitä, joita koneilla on vaikea korvata. Tällaisia ovat työt, jotka vaativat luovuutta, sosiaalisia

Urhea possu pelasti emäntänsä hengen

Minipossu (Potbellied Pig) on tavallista possua pienempi eläin. Sillä on lyhyt karsä, pienet ja pystyt korvat, lyhyt kaula, roikkuva maha, notkoselkä ja suora häntä. Minipossu on älykäs eläin, joka yleensä viihtyy ihmisten seurassa. Se oppii nopeasti sisäistiksi ja tekemään kaikenlaisia temppuja. Se on erittäin sosiaalinen eläin, joka rötkii ja seurustelee isäntäväkensä kanssa. Sen pitää kuitenkin myös voida olla raukassa omissa oloissaan. Possun elämän kaksi tärkeintä asiaa ovat syöminen ja nukkuminen.

Amerikkalainen **Jo Ann Altman** vietti lomaansa metsän keskellä. Hän oli vuokrannut sieltä itselleen pienen mökin. Mökin ympärillä oli pieni aidan reunustama puutarhakin. Jo Annin seurana mökissä asui koira **Bear** ja minipossu **Lulu**.

Eräänä päivänä Jo Ann sai sydänkohtauksen. Hän yritti huutaa apua, mutta lähistöllä ei ollut muita ihmisiä. Koirastakaan ei ollut apua. Se ei osannut tehdä muuta kuin haukkua. Huolestunut Lulukin päästi surkean ulvahduksen. Sitten se syöksähti ulos mökin ovesta olevan koiranluukun kautta.

Tätä ennen se ei ollut koskaan poistunut yksin aitauksen sisältä. Nyt se kuitenkin ryntäsi läheiselle tielle. Kun se näki auton lähestyvän, se heittäytyi pitkäkseen keskelelle tietä. Näin se yritti saada auton pysähtymään. Kun auto siitä välittämättä jatkoi matkaansa, Lulu porhalsi takaisin mökkiin. Se tuli tarkistamaan, oliko Jo Ann kunnossa. Sitten se ampaisi takaisin tielle. Nähdessään lähestyvän auton, urhea possu meni jälleen makaamaan tielle. Tämäkään auto ei pysähtynyt.

Possu parka joutui toistamaan monta kertaa saman. Se kävi mökissä ja makasi tiellä vuorotellen. Lopulta eräs nuori moottori-pyöräilijä ymmärsi, että possu haluaa hänen tekevän jotain. Kun poika pysäytti pyöränsä, possu katsoi häntä ja lähti juosta vilistämään kohti mökkiä. Poika seurasi perässä. Kun he tulivat mökin ovelle, poika näki possun emännän makaavan lattialla. Hän soitti heti hätänumeroon.

Pian paikalle saapui ambulanssi. Lulu yritti päästä ambulanssiin emäntänsä seuraksi. Ambulanssimiehet eivät kuitenkaan otta-

5. Miksi possu meni makaamaan tielle?

---

6. Miksi se ryntäsi aina välillä mökkiin takaisin?

---

7. Mitä luulet, miksi autoilijat eivät pysähtyneet?

---

8. Ambulanssimiehet eivät ottaneet Lulu mukaan ambulanssiin. Mikä olisi mielestäsi uskottavin syy siihen? Rastita!

- Lulu oli jo tehnyt tarpeeksi ja tarvitsi lepoa.
- Lulu oli itsekin loukkaantunut.
- Ambulanssissa ei ollut eläinlääkärinä.
- Sairaalaan ei saa viedä possuja.
- Ambulanssissa oli liian ahdasta.
- Ambulanssimiehet peläsivät possun likastavan ambulanssin.

9. Miksi Lulu kulki ahtaan koiranluukun kautta?

---

10. Tekstissä on useita vaardikasta liikkumista kuvaavaa verbiä. Etsi ne ja kirjoita viivoille.

---

11. Mikä on hätänumero Suomessa? _____

Kustannus

Yllättävät hengenpelastajat

Aikaisemmissa jutuissa kerrottiin siitä, kuinka lemmikkieläin on pelastanut ihmisen hengen. Sitäkin ihmeellisempää on, että hengenpelastaja on luonnossa elävä eläin. Ystävällisestä delfiinistä tämän voi vielä uskoa, mutta kun eläin on leijona tai karhu se tuntuu uskomattomalta. Silti tällaistakin on sattunut, kuten alla olevista kertomuksista selviää.

Delfiinin pelastama poika

Italialainen 14-vuotias Davide oli moottori-veneajelulla isänsä kanssa. Veneen ollessa jo avomerellä, hän liukastui mälällä kannella ja putosi veneen ympärillä kuohuviin aaltoihin. Venettä ohjaava isä ei huomannut mitään. Tilanne oli vaarallinen, koska Davide ei osannut uida. Hän alkoi heti vajota pinnan alle.

Hukkumiskatolema oli jo lähellä, kun jostain ilmestyi delfiini pojan vierelle. Se alkoi työntää häntä takaisin pinnalle. Kun Davide huomasi, mitä delfiini aikoi, hän kietoi käntensä sen ympärille. Hän luotti siihen, että kiltti delfiini halusi auttaa häntä.

Nyt Daviden isä oli jo huomannut, että poika oli kadonnut. Kohta hän kuitenkin näki po-

jan lähestyvän venettä kovaa vauhtia. Kummallisinta oli, että tämä tuli takaisin isän luokse delfiinin kyydissä. Delfiini toi pojan niin lähelle venettä, että isä ylettyi tarttumaan häneen. Pian poika olikin turvallisesti veneessä, ja delfiini sukelsi takaisin meren aaltoihin.

Leijonien pelastama tyttö

Vuonna 2005 Etiopiassa eräs mies olisi halunnut mennä naimisiin 12-vuotiaan tytön kanssa. Nuori tyttö ei kuitenkaan suostunut tähän. Silloin mies ja kuusi muuta miestä pahoinpiteli hänet. He veivät pahoin loukkaantuneen tytön luontoon kauas kaupungin ulkopuolelle. He kävivät vielä seuraavinakin päivinä lyömässä tyttöä ja vaatimassa tätä suostumaan avioliittoon.

Kun lähistöllä liikkuvat leijonat kuulivat tytön valittavan tuskissaan, ne tulivat hänen avukseen. Tyttö kuulosti samalta kuin pienet, avuttomat leijonanpennut. Siksi leijonat halusivat suojella häntä. Tämän jälkeen miehet eivät enää uskaltaneet lähestyä tyttöä.

Tytön sukulaiset ja poliisit olivat etsineet tyttöä kokonaisen viikon, ennen kuin he lopulta löysivät tämän. Heidän hämmästyk-

15. Mikä artikkelin eläimistä ei oikeasti tullut ihmisen avuksi?

16. Kuka pelastetuista ihmisistä selvisi pienimmin vammoin?

17. Kenen toipuminen todennäköisesti kesti pisimpään? Miksi?

18. Merkitse rastilla ne asiat, jotka ovat totta.

- Davide putosi veteen, koska hän liukastui märällä kannella.
- Isä ei huomannut, että Davide putosi veneestä.
- Kun delfiini tuli paikalle, Davide räpiköi veden pinnalla.
- Delfiini kietoi itsensä pojan ympärille.
- Davide pelkäsi delfiniä.
- Etiopialaistyttö ei halunnut naimisiin.
- Miehet löivät tyttöä ja jättivät hänet kaupungin syrjäkujalle makaamaan.
- Seitsemän miestä pahoinpiteli tyttöä useana päivänä peräkkäin.
- Tytön valitus kuulosti pienten leijonien valitukselta.
- Tytön sukulaiset ja poliisit olivat etsineet häntä koko päivän.
- Robert Biggs oli nuori mies.
- Karhuemo tuli juosten ajamaan puuman pois.

19. Mitä tarkoittaa sanonta **ilman ennakkovaroitusta**?
